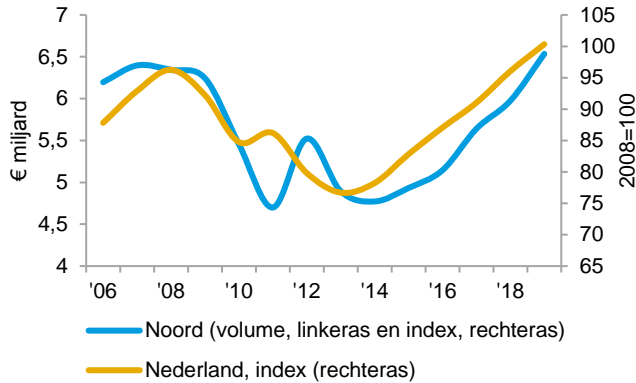

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actuele economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

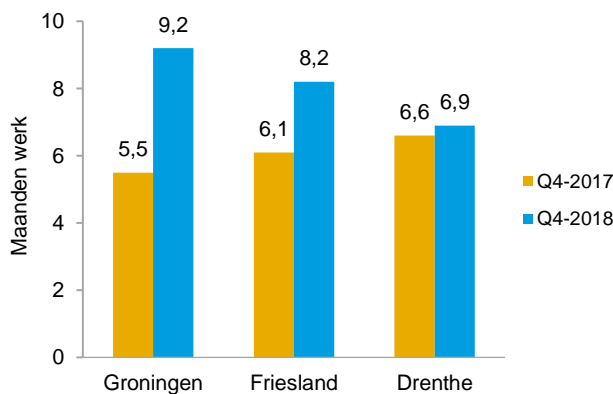

Bouwproductie groeit met 9,5%

De bouwproductie in regio Noord groeide in 2018 met 6%. De totale productie kwam daarmee vorig jaar uit op bijna € 6 miljard. De bouwproductie voor 2019 wordt geraamd op € 6,5 miljard. Dit is een groei van 9,5%. De productie groeit in 2019 het sterkst in de provincie Groningen (+15%), gevolgd door de provincie Friesland (+8,5%) en Drenthe (+2,5%)

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2017)

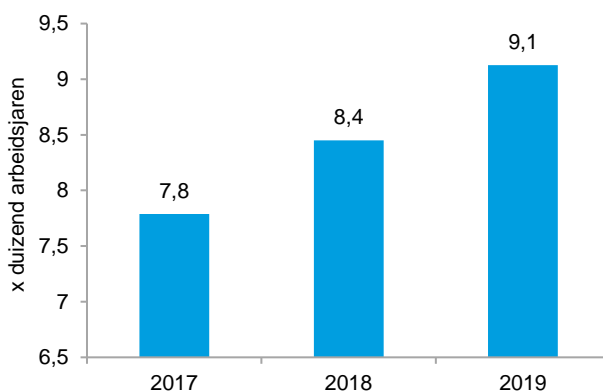
Orderportefeuilles

Werkvoorraad neemt toe

De werkvoorraad van bouwbedrijven nam in het vierde kwartaal van 2018 in alle drie de provincies toe ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De sterkste groei trad op in Groningen, waar de werkvoorraad met 3,7 maanden steeg. Ook in Friesland groeide de werkvoorraad relatief sterk met 2,1 maanden werk. In Drenthe bleef de groei min of meer stabiel. De werkvoorraad nam hier licht toe met 0,3 maand werk.

Ontwikkeling werkgelegenheid

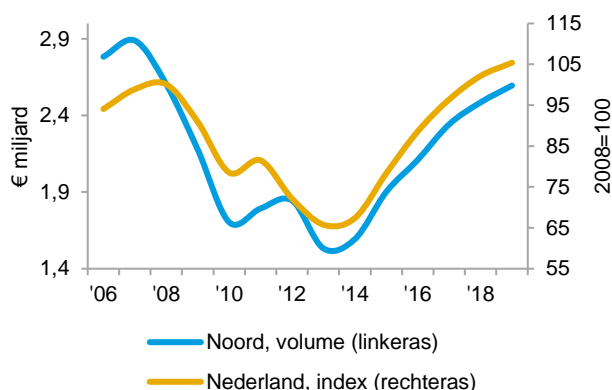
Doorzettende groei arbeidsvolume

De werkgelegenheid in de bouw in regio Noord groeide in 2018 met 8,5%. Hiermee presteerde de regio beter dan het landelijk gemiddelde (+4,6%). Het totale arbeidsvolume kwam in 2018 uit op 8.400 arbeidsjaren. De ramingen voor 2019 laten zien dat de groei aanhoudt. De totale arbeidscapaciteit wordt voor 2019 geraamd op 9.100 arbeidsjaren. Dit komt neer op een groei van 8%.

(Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw)

Ontwikkeling woningbouwproductie

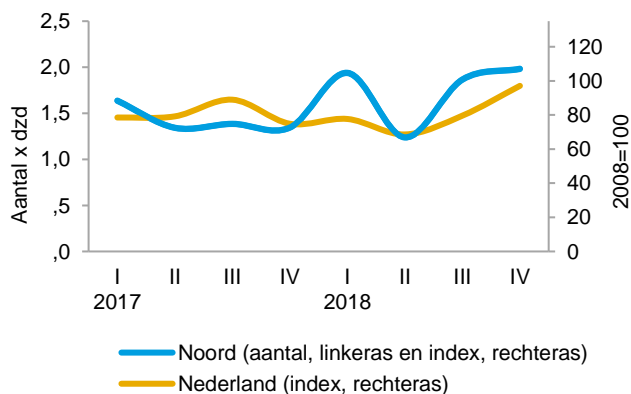

Afnemende groei woningproductie

De woningbouwproductie groeide in 2018 sterk met 6%. In 2017 groeide de productie nog fors met 11%. Het landsdeel Noord neemt met een totaal productievolume van bijna € 2,5 miljard 9% van de landelijke woningbouwproductie voor zijn rekening. De provincies Friesland en Groningen waren de grootste drijvers achter de groei in 2018. De ramingen voor de woningbouwproductie laten zien dat de groei in 2019 verder afvlakt (+4,5%).

* *Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud*

Aantal vergunningen woningbouw

Aantal vergunningen sterk toegenomen

In de eerste helft van 2018 nam de vergunningverlening toe met 6% ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. In de tweede helft van 2018 was sprake van een nog sterkere stijging in het aantal verleende vergunningen. In deze periode werden ruim 3.800 woningen vergund. Dit is een stijging van 41% ten opzichte van een jaar eerder. Hiermee overtreft landsdeel Noord de gemiddelde landelijke groei van 8% in deze periode.

Woningbouwproductie per provincie

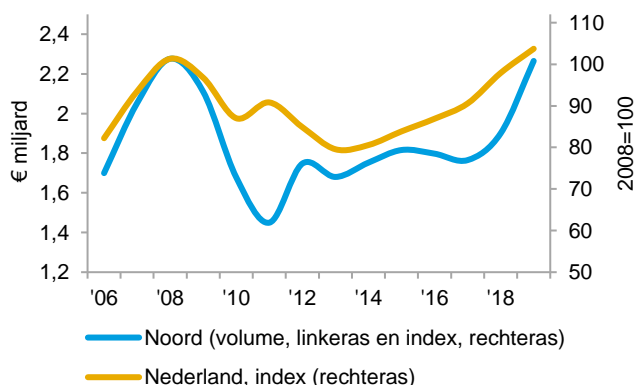
	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2017	2018	2019	2018	2019
Groningen	803	855	900	6,5	5,5
Friesland	950	1.020	1.065	7,5	4,5
Drenthe	589	610	630	3,5	3,5
Totaal	2.342	2.485	2.595	6	4,5
Nederland	26.125	27.725	28.625	6	3

Friesland en Groningen drijvers achter sterke groei regio Noord

De woningbouwproductie in de provincies Friesland (+7,5%) en Groningen (+6,5%) groeide in 2018 sterk, na een nog krachtigere groei in 2017. In Drenthe was sprake van een minder sterke groei. De ramingen voor de woningbouwproductie in 2019 laten zien dat de groei vooral in Friesland en Groningen afneemt. In Drenthe blijft de groei van de woningbouwproductie stabiel op 3,5%.

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

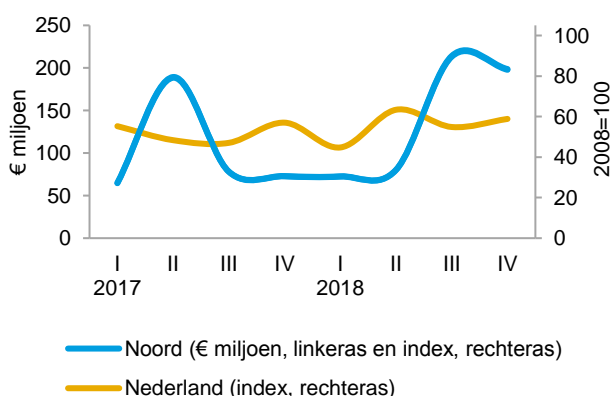

Toenemende groei productie utiliteitsbouw*

De utiliteitsbouw in regio Noord groeide in 2018 fors met 7,5%, gelijk aan de groei op landelijk niveau. Met een totaal productievolume van € 1,9 miljard neemt de regio 9% van de landelijke utiliteitsbouwproductie voor zijn rekening. De provincie Friesland is met een groei van 12,5% de grootste drijver achter de groei in de regio. De ramingen voor de utiliteitsbouwproductie laten zien dat de groei dit jaar nog sterker toeneemt (+19%).

* *Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud*

Bouwvolume vergunningen utiliteitsbouw

Zeer krachtige toename volume bouwvergunningen

Het bouwvolume* van vergunningen is in de eerste helft van 2018 sterk afgenomen ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. In de tweede helft van 2018 trok het vergunningenvolume weer sterk aan naar een niveau van € 411 miljoen. Dit is een stijging van bijna 200% ten opzichte van dezelfde periode in 2017. Deze stijging is het sterkst vergeleken met alle andere regio's en daarmee ook veel krachtiger dan het Nederlandse gemiddelde van 9%.

*Prijsniveau 2017

Utiliteitsbouwproductie per provincie

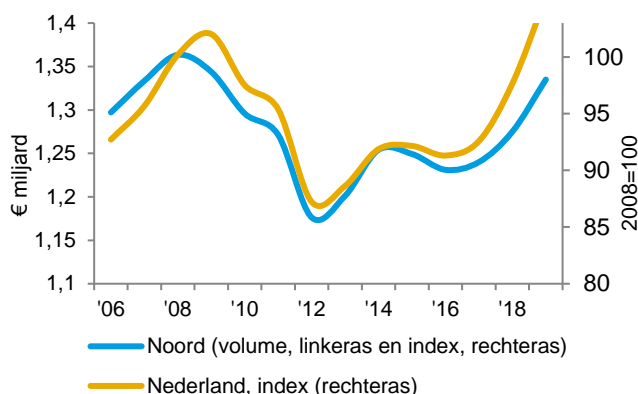
	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2017	2018	2019	2018	2019
Groningen	641	695	925	8,5	33
Friesland	711	800	935	12,5	17
Drenthe	413	405	405	-2	0
Totaal	1.765	1.900	2.265	7,5	19
Nederland	19.325	20.775	21.925	7,5	5,5

Productie neemt fors toe in Groningen

De groei van de utiliteitsbouwproductie werd vorig jaar voornamelijk gedragen door de sterke dynamiek in Friesland (+12,5%) en Groningen (+8,5%). In Drenthe nam de productie af met 2%. De groei in Groningen en Friesland zet naar verwachting in 2019 op een hoger niveau door. De groei in de provincie Groningen wordt voor 2019 geraamd op 33%. In Friesland wordt een groei van 17% verwacht, terwijl de groei in Drenthe stagneert.

Ontwikkeling infraproductie

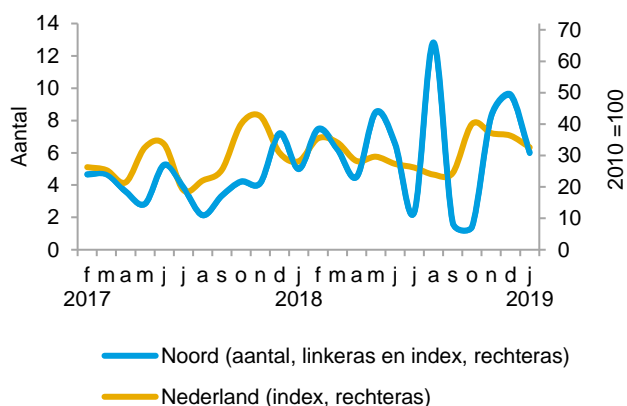

Infraproductie* blijft in 2019 groeien

De gww-productie in regio Noord laat voor 2018 een solide groei zien. De productie nam toe met 3%. Dit ligt overigens wel onder het niveau van het landelijk gemiddelde (+5%). De totale productiewaarde in landsdeel Noord kwam vorig jaar op ruim € 1,2 miljard, 7% van de landelijke productie. Naar verwachting zet de groei van de gww-productie in 2019 op een hoger niveau door (+4,5%).

* Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud

Openbare aanbestedingen

Aantal openbare aanbestedingen stabiel

In het vierde kwartaal van 2018 hebben er 19 openbare aanbestedingen plaatsgevonden. Ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder is dit een stijging van 24%. Over het hele jaar hebben er 74 openbare aanbestedingen plaatsgevonden. Dit zijn 20 aanbestedingen meer dan in 2017.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2017	2018	2019	2018	2019
Groningen	425	440	470	3,5	7
Friesland	420	430	445	2,5	3,5
Drenthe	395	405	420	2,5	3,5
Totaal	1.240	1.275	1.335	3	4,5
Nederland	17.175	18.075	19.425	5	7,5

Evenwichtige groei

De productieramingen vertonen over de gehele linie een eenduidig beeld. De infraproductie groeide in 2018 in alle drie provincies tussen 2 en 4%. De productieramingen voor 2019 laten een ander beeld zien. Naar verwachting zal de groei in de provincie Groningen sterk toenemen naar een niveau van 7%. In Friesland en Drenthe zal de groei gematigd toenemen met 3,5%. De groei in de regio als geheel blijft naar verwachting achter bij de landelijke groei (+7,5%).